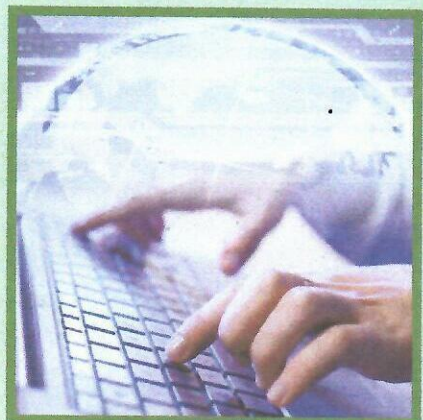
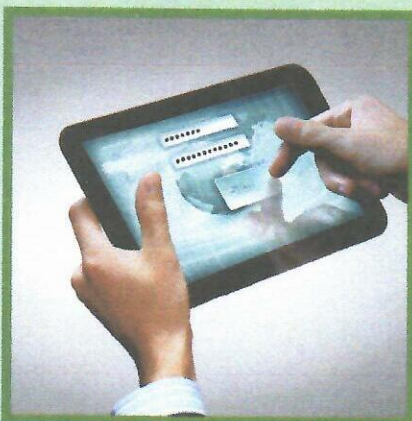
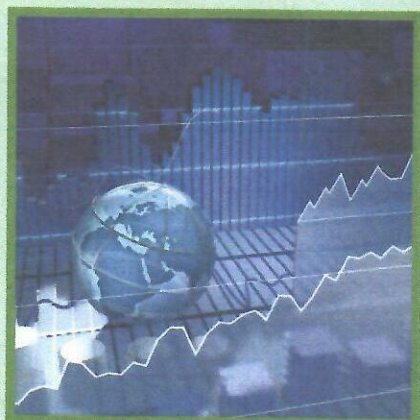
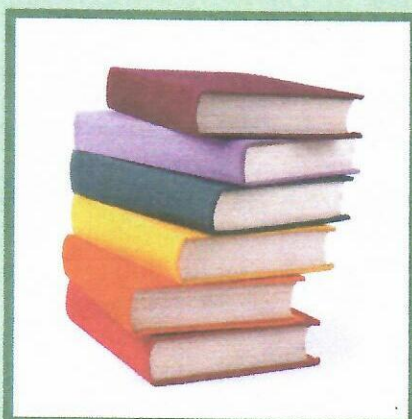
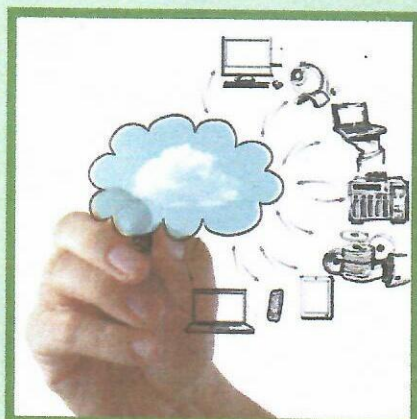

БІЛІМ ТЕХНОЛОГИЯЛАРЫ

ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЕ ТЕХНОЛОГИИ

№2, 2020 ж.

*Білімдіден не пайда, білгенін көпке айтпаса,
Үйреткеннен не пайда, қайырымы қайтпаса.*

А.Байтұрсынұлы

БІЛІМ ТЕХНОЛОГИЯЛАРЫ

Образовательные технологии

“Білім технологиялары” (“Образовательные технологии”) журналы – екі айда бір рет шығатын республикалық ғылыми-әдістемелік, педагогикалық басылым.

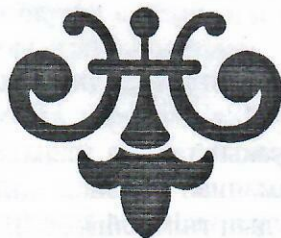
“Білім технологиялары” (“Образовательные технологии”) – республиканский научно-педагогический журнал выходит один раз в два месяца.

*Журнал 2009 жылдың шілде айынан
бастап қазақ, орыс тілдерінде
шыға бастады.*

*Журнал издается с июля 2009 года
на казахском и русском языках.*

№2, 2020

наурыз-сәуір

Құрылтайшы және шығарушы: “Нұршат-А” ЖШС.

**Бас директор
Бас редактор**

*Жүзімгүл Оспан
Амантай Оспанов*

Ақылдастар алқасы:

Ж.Қараев – п.ғ.д., профессор; **Ф.Оразбаева** – п.ғ.д., профессор;
А.Қыдыршаев – п.ғ.д., профессор; **Б.Әбдіғазизұлы** – ф.ғ.д., профессор;
Р.Шаханова – п.ғ.д., профессор; **К.Жақсылықова** – п.ғ.д., профессор;
Ж.Сүлейменова – п.ғ.д., профессор; **А.Тұрышев** – ф.ғ.д., профессор;
С.Джансеитова – ф.ғ.д., профессор; **А.Сәтбекова** – п.ғ.д., профессор;
А.Қайрбекова – п.ғ.к., ҚР Білім беру ісінің үздігі; **Р.Сәкенова** – п.ғ.к., ҚР Білім беру ісінің құрметті қызметкері; **А.Тәжіғалиева** – ф.ғ.к., Атырау ОКБАЖҚДИ директорының ғылыми-әдістемелік жұмыстар жөніндегі орынбасары;
Ж.Нүсіпжан – Нұр-Сұлтан қаласындағы №74 мектеп-гимназияның директоры.

жетілдіруге, дамытуға көңіл бөлемін. Кей әдіс-тәсілдерге тоқтала отырып, кез келген жұмыс түрлерінде ақпараттық технологияның мәні зор екендігін атап көрсеткім келеді.

1. Көркем шығармаға лингвистикалық талдау жасау тәсілі (соңында интерактивті тақтада дайын үлгілерімен салыстыртқызу);
2. Бала қиялына, фантазиясына ерік беру тәсілі (музыка арқылы, суреттер көрсету арқылы);
3. Проблемалық жағдаят тудыру тәсілі (үзінділер ұсыну арқылы);
4. Шығармашылық ситуация жасау тәсілі (ақын, жазушының өз даусын тыңдату, түрлі сауалдар қою арқылы) [2, 19-20 б.]

Қорыта келе, ақпараттық- коммуникациялық технологиялардың рөлі білім саласы үшін өте жоғары, себебі бұл арқылы мұғалім мен білім алушы әлемдік ақпараттармен байланысуға, ғылыми және шығармашылық жұмыстарын жетілдіруге әлемдік ақпарат кеңістігінде өздерінің білімдерін шыңдауға зор мүмкіндік алады. «Ұстаз үздіксіз ізденгенде ғана шәкірт жанына нұр құя алады» деп ұлт көсемі Ахмет Байтұрсынов айтқандай, жаңа ақпараттық технологиялар жетістігі – үздіксіз ізденіспен келетіні ақиқат.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Мұғалімге арналған нұсқаулық. Бірінші (ілгері) деңгей. «Назарбаев Зияткерлік мектептері» ДББҰ, 2014.
2. К.Ә.Қылышбаева «Әдебиет пәнін шығармашылықпен оқыту – Блум таксономиясының ұтымдылығы» Астана, 2012.
3. Маленкова Е.С. Формирование информационно-грамотной личности на уроках/12 жылдық білім: ғылыми-әдістемелік журнал Алматы, 2006.

АСПАН ДЕНЕЛЕРІ ҚАЛАЙ ЗЕРТТЕЛЕДІ?

(Кірістірілген сабақ)

Жұлдызай Мұраталиқызы Қоқышева,
Қостанай облысы, Арқалық қаласы Ш.Уәлиханов атындағы
№1 жалпы орта білім беретін мектебінің
қазақ тілі мен әдебиеті пәні мұғалімі.

Жанна Мукашевна Сапакова,
орыс тілі мен әдебиеті пәнінің мұғалімі.
Гулжауһар Койшыбаевна Нуржанова,
ағылшын тілі пәнінің мұғалімі.

Осы сабақта қол жеткізілетін оқу мақсаттары	5Т/А5. Тыңдалым материалы бойынша жауап беру және бағалау; Тыңдалған мәтін мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру, көтерілген мәселе бойынша өз ойын білдіру. 5 Ж.3. Жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну. Сюжетті суреттердің желісі бойынша әңгіме құрастыру.
Сабақтың мақсаты	Барлық оқушы орындай алады: Тыңдалым материалы бойынша сұрақтарға жауап беріп, бағалау жүргізе алады; Оқушылардың көпшілігі орындай алады: Сюжетті суреттердің желісі бойынша әңгіме құрастыра алады; Кейбір оқушылар орындай алады;

	Тындалған мәтін бойынша өз ойларын жеткізе алады.
Ойлау деңгейлерінің дағдылары	Қолдану, баға беру.
Бағалау критерийі	Өз ойларын жеткізе алады; Мәтін құрай алады; Бағалау жүргізе алады;
Тілдік мақсаттар	Тындалым мәтіні бойынша аспан денелерінің зерттелуін біледі. Креативті ой жаза алады.
Пәнге қатысты сөздік қор мен терминдер	Ай, аспан, жұлдыз, күн, юпитер, марс.
Диалог құруға/шығарма жазуға арналған пайдалы тіркестер:	Аспан денелері, күн мен ай, марста тұру.
Құндылықтарға баулу	Сауатты жазуға, өз ойларын еркін жеткізе білуге, жинақы мәтін құрай алуға тәрбиелеу.
Пәнаралық байланыс	Астрономия (аспан денелері).
Сабақтың басы (8 минут)	Оқушыларды 3 топқа бөлу. Қазақ, орыс, ағылшын елінің туларының суреттерінің қиындылары бойынша Ширату жаттығуы. «Сөзді тап» жаттығуы Әр топ өз парталарынан карточка алады. Карточкада көрсетілген суретті қимылмен басқа топтарға көрсетеді. Басқа топтың оқушылары ол суреттің аспан денелерінің қай түрі екенін таба білулері керек.
Сабақтың ортасы (25 минут)	<p>1-тапсырма</p> <p>1-топ: «Ромбтық жіктелім» әдісі. Топқа мәтін беріледі. Оқушылар сол мәтіндегі негізгі мәселелерді жіктеп жазады. Дескриптор: 1. Мәтіндегі басты мәселені анықтайды. 2. Мәселелерді жіктеп жаза алады.</p> <p>2-топ: «SWOT» әдісі «Ғарышты кім игеріп жатыр» мәтіні бойынша талдау жасау Дескриптор: 1. Оқушылар талдау жасай алады; 2. Өз ойларын жеткізеді;</p> <p>3-топ: «Себеп- салдарлық диаграмма» әдісі. Топ оқушылары мәтіндегі мәселелерді сызбаға түсіреді;</p> <p>2 задание.</p> <p>1 группа Даю рисунок, по рисунку вы должны составить текст на русском языке 2 группа Записывают понятие о небесных телах 3 группа Пишут эссе на тему «Мирное небо на Земле»</p>

<p align="center">Сабақтың соңы</p> 	<p>3 exercise To find numerals in the text and translate them.</p>
	<p>«Миыңның суретін сал» әдісі Оқушылар мидың суретін салып, сабақ кезінде меңгерген білімдерін білдіретін сөздермен толтырады.</p>
<p align="center">Кері байланыс</p>	<p>Үш топтың оқушылары өз топтары бойынша тіл білудің маңыздылығы жөнінде ұран сөздер айтады.</p>

Ромбтық жіктелім тапсырмасы

Жер бетінде қазір 7 млрд адам өмір сүріп жатыр. Мұндай қарқынмен өсе беретін болса, адамзат планетаға сыймайтыны хақ. Сондықтан дамыған елдер бірлесіп, қаржыны бір қазанға құйып, ғарыш кеңістігінен өмір сүруге жарамды қоныс іздестіруде. Жақында америкалық ғарыш орталығы NASA қызметкерлері Жер планетасына өте ұқсайтын жаңа планетаны тауып, онда су бар екендігін анықтады.

Ғалымдар «бұл планетада адамзаттың өмір сүруіне мүмкіндік бар» деп жорамалдауда. Өмір сүруге ыңғайлы алғашқы планета 2007 жылы табылған болатын. Одан бергі уақытта табылып жатқандардың саны бес жүзден асты, бірақ оларға адамзат аяғы әлі жете алмай жатыр. Әзірге басқа галактикадағы жұмақ планеталарға ғарыш аппараттарынан телескоп арқылы қарап, сырттай тамашалауда. Алайда француз жазушысы Жюль Верннің фантастикалық жорамалдарының барлығы дерлік өмірде жүзеге асқаны мәлім. Сондықтан ештеңеге таң қалуға болмайды. Бәлкім, енді ондаған жылдардан кейін ғарыш техникалары жетіліп, адамзат аспан әлемінің бір бұрышындағы басқа бір планетаға қоныс аударып қалар.

Себеп-салдарлық диаграмма

Адамзат басқа планеталарға көшуі мүмкін.

Осыдан жарты жыл бұрын америкалық «The Huffington Post» басылымы: «Жерден 3,6 есе үлкен планета табылды. Ондағы температура +26,5 мен +44 градустың аралығында және ылғалы мол. Өте қолайлы болмаса да өмір сүруге жарамды болуы мүмкін» деген хабар таратты. Ол планетаға ғалымдар HD85512b деген шартты ат берген екен. Германиядағы Макс Планк институтының ғалымы Лиза Кальтенеггердің зерттеуінше, HD85512b планетасындағы тартылыс күші Жерден 1,4 есе күштірек. Ондағы бір жыл Жердің 60 күніне тең. Сондықтан ондағы өмір сүретін тірі жан иелері адамдардан бірнеше есе кіші болуы мүмкін.

Ғарыш әлемін кезіп жүрген «Хаббл» телескопы шындығында адамзатқа үлкен көмек көрсетуде. Ол іске қосылған уақыттан бері адамзаттың өмір сүруі мүмкін деген бес жүзден астам планетаны тауып, суретке түсіріп, Жерге жіберді. Ал енді олардың бетіне зонд түсіріп, адамның өмір сүруіне қаншалықты қолайлы екендігін тексеру - екінші кезеңнің жұмыстары. Жақында ғана «Хаббл» жіберген мәліметтерді сараптай келіп, НАСА ғалымдары Жер планетасына өте ұқсас аспан денесін тапты. «Кеплер-22-би» деп ат қойылған жаңа планета Жерден 600 жарық жыл қашықтықта орналасқан. Оның радиусы біздің планетадан 2,5 есе үлкен. «Кеплер-22-би» планетасы адамның өмір сүруіне өте қолайлы көрінеді. Өйткені оның Күнмен арақашықтығы планетаның бір температураны ұстап тұруына жағдай жасайды. Зерттеушілердің мәлімдеуінше, жаңа ашылған планетада ылғал көп, бетіндегі температура +22 градустың аржак, бер жағы екен. Егер адамзат баласының ол жаққа аяғы жетіп, игеріліп жатса, оның өмір жасы да ұзаратын болады. Өйткені ондағы бір жыл Жердегі сияқты 365 емес, 290 күнге тең. NASA сарапшылары

әзірге планетаның құрылымына нақты мінездеме бере алмайды, бірақ оның беті қатты, сұйық немесе газ тәріздес болуы ықтимал екенін мәлімдеді. «Кеплер-22-би» планетасы Күнге ұқсайтын жұлдызды айналып, өз орбитасымен жүреді. «Кеплер-22-би» - адам өмір сүруіне болады деп болжам жасалған 500 планетаның бірі. Бірақ оған ғалымдар үлкен үмітпен қарап отыр. Егер осы планеталардың бірін ғалымдар адам өмір сүруіне жарамды деп тапса, Жер шары біршама жеңілдеп қалар еді. Бұл жай ғана жорамал емес, миллиардтаған ақша шығарып, жүзеге асырылып жатқан жобалар.

SWOT әдісі

Ғарышты кім игеріп жатыр?

Әлемге әмір жүргізу үшін ғарыш басты алаңға айнала бастады. Америкалық НАСА бұл жағынан алда келе жатыр. Енді Қытай Халық Республикасы өзінің жаһандық навигациялық жүйесін құру бойынша көпмақсатты бағдарламасын жүзеге асыруға кірісті. Таяу онжылдықта Қытай елі ғарыштық лабораторияны іске қосып, өзінің бірінші ғарышкерін Айға аттандырмақшы. Айға басқарылатын аппаратты қондыру бойынша Қытай үш кезеңнен тұратын жоба жасап жатыр. Алғашқы кезең 2010 жылы қазанда, алғашқы «Chang'e-2» Ай аппаратын ұшырғанда аяқталды. Алдағы бір-екі жылда Аспанасты елі Айдың бетінен топырақ, тас жинайтын пилотсыз ғарыш кемесін жібереді. Содан кейін бірінші қытай ғарышкері Жер серігіне табанын тигізеді деп жоспарлануда. Ал АҚШ болса, ғарышты Қытаймен бірлесіп игеру тиімді деп есептейді. Әзірге бірлесіп ұшпаса да, қазіргі кезде қытай-америкалық келісімдер Жер кеңістігінде жасалып жатыр.

Ал Қазақстан болса, ғарышқа Ресеймен бірлесіп қол созбақ. Өйткені республика аумағында тұрған Байқоңыр космодромында Ресей жұмыс істеп жатыр. Оның үстіне, 2004 жылы қаңтарда Ресей мен Қазақстан Байқоңырда экологиялық қауіпсіздік деңгейі жоғары «Бәйтерек» кешенін салу туралы келісімге қол қойған болатын. Бұл жобаның негізіне соған ұқсас ресейлік «Анкара» жобасы алынған. «Бәйтеректі» жобасын жүзеге асыру үшін Қазақстан үкіметі 223 млн доллар көлемінде бюджеттік несие бөлді. Бірақ жоба Ресейсіз жүзеге асырылмайтын сияқты. Өйткені бұдан біраз бұрын Ұлттық ғарыш агенттігінің төрағасы Талғат Мұсабаев: «Ресейлік әріптестер қаржы қосудан бас тартқан жағдайда Қазақстан «Бәйтерек» ғарыштық -зымырандық кешенін салу жоспарынан бас тартуы қажет. Егер Ресей «Бәйтерек» ғарыштық-зымырандық кешенін салуды қаржыландыруға қатыспайтын болса және «Анкара» зымырандарының «Байқоңыр» космодромынан ұшырылуына кепілдік етпейтін болса, онда «Бәйтерек» жобасын жүзеге асыру орынсыз», деп мәлімдеді.

АҒАШТЫ МЕХАНИКАЛЫҚ ӨНДЕУ БАРЫСЫНДАҒЫ ЖҰМЫСТЫ ҰЙЫМДАСТЫРУ (7-сынып)

Берік Нағашыбайұлы Шаяхметов,

Қостанай облысы, Арқалық қаласы Ш.Уәлиханов атындағы
№1 жалпы орта білім беретін мектебінің мұғалімі.

Сабақ негізделген оқу мақсаттары	Оқушыларға ағашты көркемдеп өңдеу әдістерін меңгерту үшін әртүрлі станоктардың жұмыс атқару операцияларымен таныстыру.
Сабақ нәтижесі:	Оқушылардың барлығы мынаны орындай алады: Оқулықта берілген және қосымша тапсырмаларды орындайды. Жазба жұмыс жасайды. Сұраққа жауап береді. Оқушылардың көбісі мынаны орындай алады: Топтық жұмысты бірлесе орындайды. Өз бетінше жұмыс жасайды. Сұраққа жауап береді. Қосымша